

Andrzej Linert
(Kraków)

Profesor dr hab. Krystyna Bednarska-Ruszejowa
(14 X 1945 Biecz – 15 IV 2008 Kraków)

Była wybitnym badaczem historii książki i bibliotek, wychowawczynią wielu pokoleń polskich bibliologów, uczoną, która całe swoje życie zawodowe poświęciła nauce. Posiadała własną, niepowtarzalną pozycję, a to za sprawą uprawianej dziedziny wiedzy i zainteresowań. Swoje badania skupiała głównie na okresie Oświecenia. Od początku swej pracy zawodowej umiłowała książki. Jej prace naukowe koncentrowały się wokół problematyki książki, teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych. Opublikowała szereg artykułów podejmujących problematykę teorii i metodologii analizy zagadnień bibliograficznych. Fascynowała ją dydaktyka. Była autorką rozpraw z pogranicza księgoznawstwa i historii literatury polskiej. Studiowała literacką funkcję bibliotek i ich konteksty, analizowała przeżycia użytkowników tych księgozbiorów – bohaterów książek i zgromadziła z tego zakresu rozległą wiedzę. Z pasją poszukiwała zamieszczonych w pamiętnikach i utworach literackich, od XVIII do XXI w. włącznie, opisów bibliotek i bibliotekarzy. We wspomnieniu poświęconym Krystynie Bednarskiej-Ruszejowej Maria Kocójowa napisała m.in., że „wykreowała rozległy, interesujący, interdyscyplinarny program badawczy, związany z pograniczem książki, bibliotek i literatury pięknej”¹. Jej publikacje wyróżniała niezwykła skrupulatność. Stworzyła w ten sposób nowy, ważny w bibliologii i historii literatury rozdział.

Urodziła się 14 października 1945 r. w Bieczu, jako jedyna córka Henryka, referendarza, pracownika DOKP i Kazimiery z Paulińskich, głównej księgowej. W 1963 r. ukończyła Liceum Ogólnokształcące w Bieczu i podjęła studia na filologii polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Stopień magistra uzyskała w 1968 r. na podstawie rozprawy z literatury staropolskiej, zatytułowanej *Ideał rycerza – świętego w poezji staropolskiej*. Jej promotorem był doc. dr Stanisław Grzeszczuk².

Początkowo zatrudniona była w Bibliotece Jagiellońskiej, gdzie przygotowywała materiały do *Bibliografii pisarzy polskich w źródłach XVI-XVII wieku*. Oprócz zajęć bibliotekarskich, wyspecjalizowała się w pracach wydawniczych (redaktorskich i korektorskich), m.in. przy redakcji „Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” i katalogów wystaw. W trakcie pięcioletniej pracy w Bibliotece Jagiellońskiej po-

¹ M. Kocójowa, *Profesor Krystyna Bednarska-Ruszejowa (1945-2008)*. „Przegląd Biblioteczny” 2008, z. 2, s. 377.

² Krystyna Bednarska-Ruszejowa, Życiorys. Rękopis w aktach osobowych K. Bednarskiej-Ruszejowej w Archiwum UJ w Krakowie.

znała tajniki i urok dawnej książki. Inkunabuły i stare druki stały się podstawą jej późniejszych zainteresowań naukowych.

Do pracy na stanowisko asystenta w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Instytutu Filologii Polskiej UJ przeniesiona została 1 listopada 1974 r. Prowadziła ćwiczenia z bibliografii, obejmujące m.in. zagadnienia metodologii bibliologii, źródła do badań i niektóre metody oraz problemy bibliograficzne, zarówno w aspekcie teoretycznym, jak i praktycznym³. Debiutowała artykułem *Michał Hieronim Juszyński – bibliograf i bibliofil. Próba uporządkowania problemów* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1976, nr 1/2, s. 69-92), w którym uporządkowała i zweryfikowała wiedzę o M. H. Juszyńskim jako bibliografie i bibliofilu. W okresie pracy w Bibliotece Jagiellońskiej wspólnie z Władysławem Berbelickim opracowała bibliografię 25 roczników „Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” i opublikowała ją pt. *Zestawienie treści „Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” za lata 1949-1975* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1976, nr 1/2, s. 129-159). Jej zainteresowania naukowe po przejściu do pracy w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Instytutu Filologii Polskiej UJ, przemianowanym następnie na Katedrę w tymże Instytucie, a później Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, koncentrowały się wokół problematyki książki, teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych, w tym m.in. historii literatury. Z tego też zakresu była jej rozprawa doktorska *Książka, literatura, czytelnictwo na łamach „Monitora” (1765-1785)*, napisana pod kierunkiem jej naukowego mistrza i opiekuna prof. dr. hab. Stanisława Grzeszczuka i obroniona w Instytucie Filologii Polskiej UJ w 1980 r. Swoje badaniem skupiała głównie na okresie Oświecenia. Wyniki prac badawczych z tego zakresu zostały przedstawione między innymi w artykułach: *Zagadnienia wytwarzania i rozpowszechniania książki na łamach „Monitora” (1765-1785)* („Roczniki Biblioteczne” 1980, nr 2, s. 69-110); *Udział „Monitora” w kształtowaniu kultury czytelniczej epoki Stanisławowskiej* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1981, nr 1/2, s. 135-160); *Nauka i uczeni na łamach „Monitora” (1765-1785)* („Rocznik Biblioteki PAN w Krakowie” 1983, s. 5-48); *Kultura czytelnicza profesorów krakowskiej Szkoły Głównej* („Ze Skarbca Kultury” 1984, s. 59-105).

Od prac, opartych na metodologii księgoznawczej, odbiegała rozprawa *Model uczonego w polskim piśmiennictwie oświeceniowym* („Ze Skarbca Kultury” 1984, s. 45-71), oparta na referacie wygłoszonym rok wcześniej na posiedzeniu Pracowni Oświecenia Instytutu Badań Literackich PAN we Wrocławiu. Referat miał charakter tyleż faktograficzny, co metaforyczny. Oświeceniowe teksty ustaw Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, definicje uczonych i uczoności oraz etos uczonego oświeceniowego, wsparte zostały m.in. cytatami wystąpień profesorów i tekstami nekrologów. Autorka odtworzyła je z intencją nakreślenia etosu uczonego dla czasów współczesnych. Równocześnie w latach 1984-1993 w „Studiach o Książce” redagowała stałą rubrykę *Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych*. Z tego zakresu opublikowała m.in.: *Problematyka książki na łamach „Monitora” (1765-1785). Zestawienie bibliograficzne* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1984, nr 1/2, s. 121-150); *„Monitor” Stanisławowski jako źródło do badań księgoznawczych*

³ Akta osobowe K. Bednarskiej-Ruszałowej w Archiwum Instytutu INIB UJ w Krakowie.

(W: *Z historycznych i metodologicznych problemów badań księgoznawczych i bibliotecznych*. Red. Z. Jabłoński. Kraków 1985, s. 15-36); *Literatura staropolska w lekturach profesorów krakowskich i wileńskich okresu Oświecenia* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1988, nr 1/2, s. 127-141); *Czytelnictwo wileńskich profesorów literatury w okresie Oświecenia* („Rocznik Komisji Historycznoliterackiej” [PAN] 1988, s. 3-21); *Literatura staropolska w lekturach profesorów krakowskich i wileńskich okresu Oświecenia* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1988, nr 1/2, s. 127-141).

Efektem jej zainteresowań Oświeceniem, a równocześnie metodyką badań księgoznawczych była opublikowana w 1991 r. rozprawa habilitacyjna *Od Homera do Jana Jakuba Rousseau. W kręgu lektur profesorów krakowskich okresu Oświecenia*, w której m.in. dokonała przeglądu lektur profesorów literatury: Andrzeja Cyankiewicza, Józefa Muszyńskiego, Marcina Fijałkowskiego i Jacka Idziego Przybylskiego. Kolokwium habilitacyjne zostało przeprowadzone przez Radę Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli prof. dr hab. Elżbieta Aleksandrowska, prof. dr hab. Stanisław Grzeszczuk oraz prof. dr hab. Andrzej Cieński. W swojej pracy prof. Bednarska-Ruszajowa historyczne teksty naukowe, programy wykładów i korespondencje profesorów krakowskiej Szkoły Głównej Koronnej, a potem Szkoły Głównej Krakowskiej, wykorzystała w celu poznania i scharakteryzowania ich kultury czytelniczej. Pionierska i odkrywczą była m.in. analiza dziełka Marcina Fijałkowskiego *O gieniuszu, guście, wymowie i tłumaczeniu*, odzwierciedlająca sieć uzależnień krakowskiego profesora literatury od prac przede wszystkim uczonych francuskich.

Po habilitacji utrzymała główne kierunki swoich zainteresowań naukowych, publikując z zakresu pogranicza księgoznawstwa i historii literatury, m.in.: *Książka zakazana w odbiorze czytelniczym oświeceniowych uczonych* (w: *Piśmiennictwo – systemy kontroli – obiegi alternatywne*. Red. J. Kostecki i A. Brodzka. T. 2. Warszawa 1992, s. 38-56); *Zainteresowania czytelnicze Joachima Lelewela w okresie wileńsko-warszawskim (do r. 1824)* (w: *Joachim Lelewel – bibliotekarz i bibliograf*. Red. B. Bieńkowska. Warszawa 1992, s. 136-151); *Dziennik pożyczania książek z Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego 1805-1816. Poeci w lekturach i lektury poetów – analiza kilku faktów bibliologicznych zapisanych w źródle* (w: *Bibliologia dyscypliną integrującą. Studia ofiarowane Profesor Barbarze Bieńkowskiej*. Red. M. Mlekicka. Warszawa 1993, s. 247-252); *Wiadomości o Polsce w niemieckim czasopiśmie oświeceniowym „Gemeinnütziges Wochenblatt zur Kenntniss der Staaten”* („Komunikat Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” 1994, nr 1/2, s. 177-182). Ten ostatni dedykowany był prof. Stanisławowi Grzeszczukowi i opracowany na podstawie analizy 27 numerów pisma z 1792 r., poświęconego Polsce.

Częste wyjazdy studyjne prof. Bednarskiej-Ruszajowej do Niemiec w latach dziewięćdziesiątych (Bochum, Wolfenbüttel, Heidelberg, Brema, Marburg) zaowocowały ponadto publikacjami z zakresu szeroko rozumianej problematyki książki i kultury niemieckiej oraz ich związków z Polską. I tak pobyt hrabiego Jana Potockiego w Herzog August Bibliothek przedstawiła w oparciu o jego listy przechowywane w tej bibliotece i opublikowała w pracy zbiorowej *Graf Jan Potocki in der Herzoglichen Bibliothek in Wolfenbüttel* (w: *Studien zur Geschichte der deutsch-polnischen Kulturbeziehungen vom Mittelalter bis zum 19. Jahrhundert* Kraków 1994, s. 23-45). Również na materiałach z Wolfenbüttel oparty został tekst *Między Leibnizem, Lessingiem a Ebertem. Herzog August Bibliothek in Wolfenbüttel jako centrum oświecenia, tolerancji*

i demokracji (w: *Rola bibliotek w rozwoju demokracji*. Red. M. Kocójowa i G. S. Bibiński (Kraków 1995, s. 29-37). W Heidelbergu w Bibliotece Uniwersyteckiej odnalazła istotny dla historii Polski zespół rękopisów Ludwiga Häussera – niemieckiego profesora uniwersytetu w Getyndze, przeciwnika pierwszego rozbioru Polski.

Z kolei w księdze zbiorowej poświęconej prof. Wiesławowi Bieńkowskiemu opublikowała rozprawę *Z badań nad czytelnictwem uczonych. Ludwig Häusser (1818-1867) – niemiecki liberał z czasów Bismarcka przy pracy nad genezą pierwszego rozbioru Polski*⁴. Równolegle w latach dziewięćdziesiątych ogłosiła szereg artykułów podejmujących problematykę teorii i metodologii praktycznej analizy zagadnień bibliograficznych. Były to m.in.: *Metoda bibliograficzna i jej zastosowanie* (w: *Z problemów metodologii i dydaktyki bibliotekoznawstwa i informacji naukowej*. Red. M. Kocójowa. Kraków 1990, s. 37-54); *Polska bibliografia bibliologiczna (W: Książka polska w okresie zaborów. Wybrane problemy metodologii i dydaktyki bibliologii, bibliotekoznawstwa i informatologii*. Red. M. Kocójowa. Kraków 1991, s. 105-131); *Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych* („*Studia o Książce*” 1993, s. 189-197) oraz *Nowe metody w badaniach nad dawną książką w Polsce* („*Historyka. Studia metodologiczne*” 1996, s. 63-69).

Profesor Krystyna Bednarska-Ruszajowa była także autorką dwóch książek w języku niemieckim. Pierwsza, *Das polnische Buchwesen. Bibliographische Einführung* (Frankfurt am Main, Peter Lang 1994), była opracowaniem bibliograficzno-bibliologicznym⁵. Książka powstała na zamówienie dr. Horsta Röhlinga z Bochum, redaktora serii „*Arbeiten und Bibliographien zum Buch und Bibliothekswesen*” i była spisem polskich prac księgoznawczych z lat 1601-1985, obejmujących nie tylko zagadnienia książki polskiej, lecz także zjawiska europejskie, a nawet światowe, a także problematykę książki wraz z wszystkimi procesami z nią związanymi, od wytwarzania poczynając, a na społecznym odbiorze kończąc. W 1996 r. książka otrzymała Nagrodę Naukową SBP im. Adama Łysakowskiego. Z kolei druga książka zatytułowana *Bücher und ihre Leser in Wilna am Anfang des 19. Jahrhunderts. „Journal der Ausleihungen der Bücher aus der Bibliothek der Wilnaer Universität” (1805-1816) – Bibliographisch-Bibliologische Analyse* (Frankfurt am Main, Peter Lang 1996), była źródłowym przedrukiem wileńskiej księgi wypożyczeń bibliotecznych⁶.

Profesor Bednarska-Ruszajowa, obok nazwiska wypożyczającego i jego stanowiska lub statusu, zamieściła tytuły pobranych książek, ich adresy wydawnicze, daty wypożyczenia i zwrotu. Odnotowane wypożyczenia posiadają pełną identyfikację bibliograficzną. Układ materiału według autorów wypożyczeń (*Autore-*

⁴ Tekst ukazał się w tomie zatytułowanym *Studia bibliograficzno-bibliologiczne. Praca zbiorowa dla uczczenia 45-lecia pracy naukowej Profesora Wiesława Bieńkowskiego*. Por. red. W. Kocójowej. Kraków 1995, s. 231-241.

⁵ Por. recenzje pracy M. W. Grzeszczuk, K. Bednarskiej-Ruszajowej, *Das polnische Buchwesen. Bibliographische Einführung* autorstwa M. W. Grzeszczuka („*Ruch Literacki*” 1997, nr 1, s. 114-118) i J. Kopacz („*Przegląd Biblioteczny*” 1997, z. 2-3, s. 275-276).

⁶ Por. recenzje: J. Kopacz, *Dziennik wypożyczeń Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego*. „*Przegląd Biblioteczny*” 1997, R. 65, nr 2-3, s. 281-282; M. Ślusarska, *Bücher und ihre Leser in Wilna am Anfang des 19. Jahrhunderts*. „*Wiek Oświecenia*” 1998, R. 14, s. 337-338; A. Żbikowska-Migoń, *Bücher und ihre Leser in Wilna am Anfang des 19. Jahrhunderts: „Journal der Ausleihungen der Bücher aus der Bibliothek der Wilnaer Universität” (1805-1816) – Bibliographisch-Bibliologische Analyse*. Frankfurt am Main. Peter Lang 1996, „*Roczniki Biblioteczne*” 1997, R. 41, z. 1-2, s. 188-191.

nanordnung), wśród których odnajdujemy m.in. nazwiska Adama Mickiewicza, Tomasza Zana i profesorów Uniwersytetu Wileńskiego z początku XIX wieku, uzupełniony został indeksem chronologicznym (*Chronologische Anordnung*), a także indeksem nazwisk czytelników (*Leseranordnung*). Materiały z *Journal...* były także podstawą artykułu opublikowanego na Litwie: *Books from Antique to Enlightenment Borrowed by Vilnius Professors from the University Library between 1805-1816*⁷.

Dodatkowo efektem współpracy wydawniczej z Frankfurtem nad Menem był szkic: *Możliwości i efekty współpracy polskich bibliotekoznawców z niemieckim wydawnictwem Peter Lang Verlag*⁸. Równolegle w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych w dalszym ciągu publikowała rozprawy z pogranicza księgoznawstwa i historii literatury polskiej. Były to m.in. *Biblioteki w polskich oświeceniowych opisach podróży zagranicznych* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1996, nr 1/2, s. 241-251); *Opisy bibliotek w polskich utworach literackich*. Konferencja naukowa w Koninkach 18-20 III 1997 („Ruch Literacki” 1997, nr 5, s. 769-773); *Wstęp* (w: *Biblioteki i książki w literaturze*. Red. K. Bednarska-Ruszałowa. Kraków 1998, s. 7-8); oraz także: *Światowe badania nad opisem bibliotek w utworach literackich* (s. 9-54); *Archiwa i biblioteki kościelne w publikacjach polskich. Materiały do bibliografii cd.* („FIDES. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 1999, nr 1, s. 7-66); *Biblioteki i książki w utworach literackich. Rozterki badacza* (w: *Biblioteki i informacja w komunikowaniu*. Red. M. Kocójowa. Kraków 1999/2000, s. 173-178).

W ostatnim okresie życia poszerzyła swoje zainteresowania naukowe o tematykę bibliologiczną w pamiętnikach i utworach literackich od XVIII do XX w. Praca *Biblioteki i książki w pamiętnikach polskich XVIII-XX wieku. Rekonesans źródłowy* (Kraków 2003), była efektem analizy 287 tekstów wybranych autorów. Stanowiła próbę rozpoznania jako przewodnik po tematach i autorach pamiętników. Wśród bliskich jej pisarzy i poetów była Zuzanna Rabska (1882-1960), której poświęciła szkice: *Zuzanna Rabska i świat książki* (w: *Przestrzeń informacji i komunikacji społecznej*. Red. M. Kocójowa. Kraków 2004, s. 317-322; przedruk w: *Jubileusz 30-lecia. II Zjazd Absolwentów 26 listopada 2004*. Kraków 2004 [CD-ROM; ISBN 83-921593-0-6]) oraz *Zuzanna Rabska i cinquecento. Dawna książka i biblioteka w polskich utworach literackich i pamiętnikach* („Rocznik Biblioteczny” 2005, s. 487-502). Tę ostatnią dedykowała prof. Kazimierze Maleczyńskiej w związku z jej jubileuszem pracy zawodowej.

Na pamiętnikach oparty był także szkic *Biblioteka Jagiellońska w pamiętnikach z lat 1771-1939* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 2004, R. 53, s. 109-111). Równocześnie jej fascynacja oświeceniem po 20 latach od doktoratu zaowocowała książką: *Uczyć – bawić – wychowywać. Książka i jej funkcja społeczna w Polsce w okresie Oświecenia* (Kraków 2004), która w swym syntetycznym ujęciu była rezultatem 30 lat pracy jako wykładowcy z zakresu historii książki i dotyczyła jej kształtu (morfologii), zagadnień wydawniczych, drukarskich, księgarskich, bibliotekarskich, bibliograficznych i czytelniczych. Wyodrębniła tam cztery wymagane elementy postępowania badawczego: podanie informacji o autorze, omówienie treści pamiętnika, wierne przytoczenie fragmentu o Bibliotece Jagiellońskiej i weryfikację faktograficzną treści cytatu.

⁷ Zob.: „Knygotyra” 1997, p. 47-55.

⁸ Zob.: „Przegląd Biblioteczny” 1997, nr 1, s. 133-137.

Z kolei podstawę źródłową jej ostatniej książki *Biblioteki w literaturze polskiej* (Kraków 2006) stanowiły fragmenty polskich utworów literackich, od oświecenia do początków XXI w. włącznie. Przedstawiła tam opisy zarówno polskich, jak i zagranicznych bibliotek prywatnych oraz krajowych i zagranicznych bibliotek instytucjonalnych. Celowi temu posłużyły teksty zarówno najbardziej znanych pisarzy: Ignacego Krasickiego, Adama Mickiewicza, Elizy Orzeszkowej, Czesława Miłosza, a także mniej popularnych: Józefa Dzierżkowskiego, Mariana Gawalewicz, Teodora Jeske-Choińskiego, Teodora Tomasza Jeża, Marii Rodziewiczówny i Heleny Mniszkówny. Najnowsze teksty z przełomu XX i XXI w. pochodzą z utworów Antoniego Libery, Mariusza Maślanki, Krystyny Nepomuckiej i Ryszarda Sadaja. Książka ma układ tematyczny. Główne jej działy dotyczą: lokalizacji biblioteki, jej wyglądu, zawartości, lektur właścicieli i czytelników. Całości towarzyszy charakterystyka bibliotekarzy. Zgodnie z metodą filologiczną, prof. Bednarska-Ruszajowa zgromadzony materiał zinterpretowała poprzez ukazanie jego funkcji artystycznych, udzielając odpowiedzi na temat roli opisu biblioteki w budowaniu fabuły oraz jej funkcji metaforycznych. Całość zamyka wykaz autorów i spis wykorzystanych utworów, wraz z danymi pozwalającymi na zlokalizowanie przytoczonych cytatów.

Prof. Henryk Markiewicz na wieść o śmierci autorki, w liście zaadresowanym do dyrektora IINiB UJ, na marginesie tej książki napisał:

Pozycja to niezwykła nie tylko przez swój temat, ale i przez widoczną w niej pracowitość i skrupulatność, rozległą wiedzę, a przede wszystkim – umiłowanie świata książek. Autorka nie tylko zebrała informacje o literackich i pozaliterackich opisach bibliotek i ich funkcjach w całości utworu, ale także o przeżyciach czytelnich użytkowników tych bibliotek. Dopisała w ten sposób nowy, ważny rozdział do dziejów polskiej kultury literackiej. A dla mnie, który jestem człowiekiem książkowym, była to po prostu lektura pasjonująca⁹.

Z kolei Maria Próchnicka we wspomnieniu pośmiertnym bilansującym dorobek naukowy prof. Bednarskiej-Ruszajowej stwierdziła:

Nikt nie odbierze prof. Bednarskiej-Ruszajowej zasługi uchwycenia po raz pierwszy w polskim piśmiennictwie księgoznawczym obrazu bibliotek, jaki wyłania się z twórczości fabularnej pisarzy od czasów oświecenia po teraźniejszość¹⁰.

Dwa ostatnie szkice opublikowała w książce dedykowanej prof. Marii Kocójowej: *Dorobek naukowy Profesor Marii Kocójowej* (w: *Między przeszłością a przyszłością. Książka, biblioteka, informacja naukowa – funkcje społeczne na przestrzeni dziejów*. Red. M. Próchnicka i A. Korycińska-Huras. Kraków 2007, s. 19-24) oraz *Biblioteka Jagiellońska w Internecie* (tamże), s. 263-271).

Od 1973 do 2007 roku prof. Bednarska-Ruszajowa pracowała jako nauczyciel akademicki w UJ, początkowo w Zakładzie, potem Katedrze, a następnie Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ. Prowadziła zajęcia z bibliografii

⁹ Henryk Markiewicz: List do Dyrektora IINiB UJ z 12 V 2008 r. Archiwum IINiB UJ w Krakowie.

¹⁰ M. Próchnicka, *Wspomnienie o profesor Krystynie Bednarskiej-Ruszajowej*. „Alma Mater” 2008, nr 104-105, s. 46.

i metodologii księgoznawstwa, a także z zakresu *Źródeł informacji i Podstaw bibliotekoznawstwa*. Wraz z Marią Kocójową i Wandą Pindlową opracowała skrypt *Podstawy bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Wybór tekstów* (Kraków 1980, wyd. 2, Kraków 1982), nagrodzony nagrodą zespołową Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wydała także dla potrzeb studentów wraz z M. Kocójową *Poradnik metodyczny do nauki przedmiotu Proseminarium bibliotekoznawstwa i informacji naukowej* (Kraków 1981). Osobne szkice dotyczyły życia i twórczości Małgorzaty Stolzman: *Małgorzata Stolzman (1935-1986)* („Roczniki Biblioteczne” 1987, z. 2, s. 361-367); *Bibliografia prac Małgorzaty Stolzman* („Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1988, z. 1/2, s. 11-13) oraz działalności dydaktycznej IBIN UJ¹¹.

Jako samodzielny pracownik naukowy prowadziła wykłady z przedmiotów *Biblioteka i książka w procesie komunikacji społecznej* oraz *Teoria i historia kultury*, wysoko ocenione przez studentów w anonimowych ankietach. Dwukrotnie była w ramach grantu KBN kierownikiem projektów badawczych: w latach 1996-1998 kierowała projektem *Opisy bibliotek w polskich utworach literackich*, zaś w latach 1999-2002 projektem *Biblioteki i książki w pamiątkach polskich*. Równocześnie od 1993 r. prowadziła seminaria magisterskie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, a także seminaria licencjackie. Łącznie wypromowała 65 magistrów i 22 licencjatów¹². Wypromowała dwoje doktorów: Andrzeja Drózdza i Beatę Janik. Opublikowała 9 pozycji zwartych i około 70 tytułów prac naukowych. W latach 1981-1996 była kierownikiem Studiów Poddyplomowych Bibliotekoznawstwa, a następnie w latach 1996-1999 pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ. Równocześnie od 1996 do 2002 r. kierowała Zakładem Książki i jej Funkcji w Komunikowaniu Społecznym w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ. Uczestniczyła w posiedzeniach Pracowni Historii Literatury Okresu Oświecenia IBL oraz była członkiem Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego, członkiem założycielem Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, a także członkiem Grupy Doradczej ds. Budowy Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W latach 1997-1999 należała do Zespołu ds. Specjalności Humanistycznych przy Ministerstwie Edukacji Narodowej. Równocześnie od roku 1981 była członkiem „Solidarności”. Tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych otrzymała postanowieniem Prezydenta RP z 4 kwietnia 2008 r. 15 września 1971 r. wyszła za mąż za Adama Ruszaja, ur. 25 czerwca 1947 r., inż., prof. Politechniki Krakowskiej. Była matką Przemysława, ur. 27 marca 1972 r. W 1990 r. odznaczona była Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1997 r. Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Zmarła 15 kwietnia 2008 r. w Krakowie. Pogrzeb Profesor Krystyny Bednarskiej-Ruszajowej, emerytowanego nauczyciela akademickiego w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, wybitnej badaczki historii książki i bibliotek, odbył się 21 kwietnia 2008 r. na cmentarzu Batowickim w Krakowie¹³.

¹¹ Wykaz publikacji K. Bednarskiej-Ruszajowej do 1999 r. opublikował Piotr Lechowski pt. *Wykaz publikacji*. W: *Biblioteki i informacja w komunikowaniu*. Red. M. Kocójowa. Kraków 1999/2000, s. 291-294.

¹² Wykaz prac magisterskich seminarium K. Bednarskiej-Ruszajowej do 1999 r. opublikowała Małgorzata Jaskowska pt. *Prace magisterskie (1978-1999)*. W: *Biblioteki i informacja w komunikowaniu*. Red. M. Kocójowa. Kraków 1999/2000, s. 336-338.

¹³ Nekrolog: „Dziennik Polski” 2008, nr 92, s. 17.

Podkreślmy, że prof. Krystyna Bednarska-Ruszajowa należała do grona najbardziej zasłużonych nauczycieli akademickich w IINiB UJ, dla której praca była pasją i radością życia. Otaczana powszechnym szacunkiem i autorytetem, subtelna, dyskretna i altruistyczna, a równocześnie nad wyraz wszystkim życzliwa, w ostatnich latach życia skazana została na długoletnią chorobą i wielkie cierpienie. Znosiła je w sposób niezwykle, nie ulegając ani na moment piętrzącym się przeciwnościom. Była w tym zmaganiu z chorobą dla wszystkich jej współpracowników i studentów wzorem męstwa i niezwyklej dzielności. Zachowując jasność umysłu i chęć działania, niemal do końca urzekła nas duchem swojego niezwyklego optymizmu.